

Gehandicapte mbo-studenten

Wie z'n vmbo-diploma heeft behaald, is daarna nog steeds leer- of kwalificatieplichtig. Nederlandse ingezetenen zijn immers wettelijk verplicht minimaal een mbo2- of een havo-diploma te verwerven. Maar men kan z'n opleiding in het Middelbaar BeroepsOnderwijs niet voltooien tenzij men aan de bijbehorende stageverplichtingen voldaan heeft. Nederlandse ingezetenen die uit het buitenland afkomstig zijn, kunnen daardoor in de knel komen. Ze mogen geen stage lopen zolang ze geen verblijfsvergunning hebben. Bedrijven krijgen namelijk geen tewerkstellingsvergunning om hun een stagecontract (c.q. leerwerkcontract) aan te bieden. Het kabinet-Rutte (14/10/2011) is niet bereid daar een mouw aan te passen.¹ De betrokken jongeren kunnen dus geen kant uit: enerzijds hebben zij, net als hun leeftijdgenoten, een kwalificatieplicht, maar anderzijds worden ze getroffen door een wettelijke handicap ten gevolge waarvan ze niet aan die kwalificatieplicht kunnen voldoen (Besturenraad 20/10/2011).²

Zouden ze dan niet een soort binnenschoolse praktijksimulaties kunnen volgen om aan hun stageverplichtingen te voldoen? Het kabinet acht dat onhaalbaar. Maar er is een radicalere optie. Geef mbo-scholen gelegenheid deze studenten een opleiding-op-maat aan te bieden, waarin het stageprogramma vervangen is door andersoortige programmaonderdelen: qua studieduur, studielast en eindniveau is de opleiding gelijkwaardig aan het reguliere programma, maar de specifieke diploma-eisen zijn afgestemd op hun arbeidsrechtelijke handicap. Op het eerste gezicht staat deze radicale oplossing op gespannen voet met het beroepsgerichte karakter van het mbo, maar in het Nederlandse onderwijsbestel is er zeker een precedent: volgens de Wet op het Hoger Onderwijs (artikel 7.3d) kunnen universitaire studenten een op maat gesneden programma samenstellen, zelfs binnen beroepsgerichte faculteiten zoals Geneeskunde of Rechtsgeleerdheid.³

Valt deze radicale oplossing te verdedigen, of kunnen we beter wachten op een sociaaldenkend kabinet dat alsnog bereid is studenten ook zonder verblijfsvergunning tot de stages toe te laten? Halen we met die differentiatie in de diploma-eisen van het mbo niet teveel overhoop? Een belangrijk argument ten gunste van die differentiatie is dat men daarmee niet alleen tegemoet komt aan studenten die door een arbeidsrechtelijke handicap getroffen zijn, maar ook aan studenten die met een fysieke of zintuiglijke handicap of met chronische ziekte te kampen hebben. In eerdere blogberichten heb ik aannemelijk gemaakt dat velen van hen de dupe worden van de rigiditeit van het hedendaagse, competentiegerichte mbo-beleid.⁴ Als men voor gehandicapte jongeren serieus werk wil maken van *inclusief beroepsonderwijs*, dan kan men niet volstaan met aanpassingen met betrekking tot de vorm waarin het onderwijs en de examens worden aangeboden. Men zal waar nodig ook de diploma-eisen moeten afstemmen op hun handicap.⁵

Wes Holleman

weblog onderwijs 23-10-2011

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/10/14/kamerbrief-over-stages-van-illegaal-in-nederland-verblijvende-jongeren.html>

² <http://www.besturenraad.nl/content/%E2%80%9Croc%E2%80%99s-zijn-huiverig-om-tegen-de-wet-te-gaan%E2%80%9D>

³ http://www.st-ab.nl/wetten/0718_Wet_op_het_hoger_onderwijs_en_wetenschappelijk_onderzoek_WHW.htm

⁴ *Slechthorende apothekersassistent* (<http://www.onderwijsethiek.nl/?p=535>, <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=1062>, <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=1592>, <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=2096>); zie ook *Selectie op beroepsgeschiktheid* (<http://www.onderwijsethiek.nl/?p=2040>).

⁵ Op de CINOP-website (<http://www.studerenmeteenbeperking.nl>) is de afgelopen jaren een lofwaardige poging gedaan om te specificeren hoe mbo-opleidingen beter kunnen worden afgestemd op de behoeften van studenten met een handicap, maar die laatste stap, aanpassing van de diploma-eisen, is tot nog toe door het CINOP niet gezet.